Programma Kwaliteit Fysieke Omgeving

Beleidsdoel A:
“Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte”
01: “Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen”

Marlène Hogervorst & Sicco Jan Bier

9-6-2022

gemeenteraad
Haarlemmermeer

Duisenberg-methode:

Duisenberg Vragen
1. Beeld op hoofdlijnen? 2. Welke doelen zijn behaald? 3. Welke prestaties zijn geleverd? 4. Wat heeft het gekost? 5. Oordeel Rechtmatigheid, Doeltreffendheid, Doelmatigheid 6. Conclusies & Aanbevelingen

Conclusies onderzoek Kwaliteit Fysieke Omgeving

De focus ligt op het huidige jaar, daardoor missen we een meerjarig beeld.
Er is meer afgesproken of toegezegd dan geleverd. (Stuur)informatie is verouderd of ontbreekt.

1.Beleid op hoofdlijnen

We gekeken naar beleidsdoel “goed onderhoud van groen en bomen”, vanuit de gedachte “Wat ziet de inwoner terug van het gevoerde beleid?” “Hoe doen we het als gemeente?”
De basis van dit beleidsterrein is de Bomenvisie 2015, sindsdien is er veel gebeurd.
In de begroting wordt het beleid vertaald naar geld, niet naar meetbare doelen. De uitvoering is grotendeels uitbesteed aan AM Match.

(Bedragen × € 1.000)		JR2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	1.090	766	777	777	777	777
	Lasten	8.860	8.977	8.629	8.619	8.614	8.608
	Saldo	**-7.770**	**-8.211**	**-7.852**	**-7.842**	**-7.837**	**-7.830**

2.Welke doelen zijn behaald?

We hebben geen doelen gevonden waaraan we de prestaties kunnen toetsen.
Zie voor de vragen die we gesteld hebben de uitgebreide bijlage met beantwoording.
Deze zijn ook verwerkt in onze aanbevelingen en conclusie.

3.Welke prestaties zijn geleverd?

In de jaarrekening zien we dat de vertaling naar activiteiten nu gemaakt wordt.
Hierdoor is de aansluiting tussen begroting (geld) en jaarrekening (# bomen) wel even zoeken. De sprong in aantal bomen (zie onder) is gevolg van de fusie.
Het overzicht over tijd, tussen begroting en jaarrekening, doelen en activiteiten is nu wel moeilijk geworden.

Bomen in H’meer	2014 (basis Bomenvisie)	2019 (na fusie)	2021 (actueel)
Bomen[1]	91.762 stuks	90.516 stuks	94.123 stuks

4.Wat heeft het gekost?

Er is meer uitgegeven dan begroot (tekort € 1.207k groter dan begroot), overigens zonder dat het zichtbaar meer effect oplevert in aantal bomen of tevredenheid inwoners.

5.Oordeel Rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid

Zonder doelen is dit oordeel niet te vellen.
Wat wel overblijft is het gevoel herplant = achterstand

Conclusies onderzoek Kwaliteit Fysieke Omgeving (2/4)

SB - Beleid en hoofdlijnen

We hebben in deze ronde van Duisenberg workshops gekeken naar beleidsdoel “Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte”. Subdoel 1: Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen”

We hebben dit onderwerp benaderd vanuit de gedachte: wat ziet de inwoner terug van het gevoerde beleid? Haarlemmermeer heeft als visie dat kap gevolgd wordt door herplant. Ook zijn we wettelijk gehouden aan een herplantplicht van maximaal 3 jaar. Dit is een bodem die we willen hanteren.

Onze vraag is: hoe doen we dat in deze gemeente? Is ons onderhoud duurzaam, levert het tevreden inwoners op? Maar ook concreet: herplanten we binnen drie jaar?

De Bomenvisie stamt uit 2015. Het Beheerplan Bomen en Beplanting 2020-2023 is geactualiseerd maar verwijst nog steeds naar deze oude visie. Waarom is dat? Vanaf 2015 is er veel veranderd in de wereld en zijn we nog niet toe aan een nieuwe Visie? Denk aan veranderende verwachtingen zoals beeldkwaliteit, participatie en mondigheid en activeren van inwoners, of zaken die op ons afkomen zoals energietransitie, klimaatverandering en adaptatie, de inzet van technologie.

In de begroting wordt het beleid alleen vertaald naar geld. Hierin gaat een bedrag om van 777k aan baten en 8.614k aan lasten (inclusief begraafplaatsen) (status Programmabegroting 2021), met een saldo van 7.837k negatief.

SB - Doelen

Hier kunnen we kort over zijn, doelen hebben we niet teruggevonden.

Conclusies onderzoek Kwaliteit Fysieke Omgeving (3/4)

MH - Prestaties

Verandering Tussen begroting en jaarrekening is de gedachte over rapporteren zichtbaar veranderd, een resultaat van het vorige Duisenberg onderzoek. Zo is er informatie toegevoegd over de boomplantdag en het NK tegelwippen. Maar we zien nog steeds niet wat daar precies gebeurd. Hoeveel bomen en tegels? Meer of minder dan beoogd?

Overzicht Ook zie je in de begroting dat er over kosten gesproken wordt en in de jaarrekening over aantallen. Dat is verwarrend! Je zou verwachten dat de jaarrekening hetzelfde format heeft als de begroting, Kan dit aangepast worden in wat heeft het gekost plus wat heb je er dan voor gedaan of gekregen. Eventueel met een tabel erbij.

Fusie Het tabelletje dat we hebben opgenomen laat het aantal bomen zien in 2014, de basis voor de Bomenvisie, 2019, het jaar van de stichting van Haarlemmermeer en 2021, het laatste volledige jaar waarover we rapporteren. We hebben eind 2021 meer bomen dan vorig jaar (94.123 tegen 92.144 in 2020). De trend is stabiel, al sinds de Bomenvisie 2015. En dat is gek, hadden we na de fusie niet veel meer bomen moeten hebben in Haarlemmermeer?

Kosten en aantallen De vorige groep heeft hier vragen over gesteld. Welke bomen zijn van ons? En welke bomen zijn van iemand anders? We kregen hiervoor een definitie maar waar wij naar op zoek zijn is een overzicht welke bomen zijn van ons en welke bomen van iemand anders. Hoe kunnen wij die informatie krijgen want zo hebben wij geen overzicht

Herplant Als er gekapt wordt willen wij weten of er herplant wordt binnen drie jaar. Het is onze taak dit te controleren en met de informatie die we hebben kunnen we dit niet want. Wat is nou de doel en wat is nou het resultaat?

Inzicht Kunnen wij een 5 jarig inzicht krijgen. Dit is eerder gevraagd en toen was het antwoord dat dit na-ijlt. Maar wij hebben toch behoefte aan een inzichtelijk plan.

Conclusies onderzoek Kwaliteit Fysieke Omgeving (4/4)

MH - Kosten

Het kost geld. In 2021 is er aan het programma duidelijk meer uitgegeven dan begroot en het tekort is 1.207k groter dan begroot. Zonder koppeling tussen financiën en prestaties / doelen of tussen begroting en een planning kunnen we echter niet zeggen dat meer bomen meer gekost hebben. Of dat het geld doelmatig is ingezet.

Als het inzicht in herplant van bomen na-ijlt is er nog een andere vraag: over welk jaar gaan de kosten die zijn opgenomen in de jaarrekening?

SB - Rechtmatigheid en doeltreffendheid

Rechtmatigheid is niet te controleren, doeltreffendheid en doelmatigheid ook eigenlijk niet. Het aantal bomen is ca 2.000 gegroeid tov vorig jaar. Of dit efficiënt is ten opzichte van de beschikbare, maar vooral ook de extra inzet van middelen is niet te beoordelen. Een extra moeilijkheid is de uitbesteding van activiteiten aan derden. De gemeente geeft aan dat de registratie van kap, plant en herplant na-ijlt, dat zou kunnen betekenen dat de kosten ook een ander tijdvlak beslaan.

Herplant = achterstand. Aangezien er geen doelen benoemd zijn in de Bomenvisie of begroting, kan niet gezegd worden of een groei van het aantal bomen de gewenste uitkomst is. Omdat er een minimumeis is om een gekapte boom te herplanten en we verder geen doelen gekoppeld hebben aan het beleid kan een groei in aantal bomen betekenen dat er een achterstand is. Maar eigenlijk vinden wij dat er meer ruimte is voor bomen.

Aanbevelingen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Aanbevelingen voor College

1. De Bomenvisie 2015 is ook in het geactualiseerde Beheersplan Bomen en Beplanting 2020-2023 maatgevend. Verzoeken het College om de visie te actualiseren en daarin nieuwe ontwikkelingen op het gebied van participatie, burgeractivatie, energietransitie, klimaatverandering, beeldkwaliteit, etc. een plek te geven en deze uit te drukken in SMART doelen voor de middellange termijn.

2. In de Bomenvisie 2015 is een jaarlijkse Bomenmonitor opgenomen. Verzoeken het College om deze ook jaarlijks ter beschikking te stellen.

3. Verzoeken het College de Bomenrooilijst (zoals tot 2015 gebruikelijk was) weer 2 maal per jaar integraal te publiceren op officielebekendmakingen.nl.

4. Bij het onderzoek van vorig jaar is gevraagd naar meer informatie over activiteiten en doelen. We vinden het prettig dat activiteiten nu benoemd worden in de jaarrekening, maar hebben nog steeds geen inzicht. Verzoeken het College de effecten van acties en waar mogelijk het effect op de uitkomsten van het beleid, SMART toe te voegen.

5. Wanneer stappen gezet worden in het aanpassen of ontwikkelen van de indicatoren ook aandacht te hebben voor het opbouwen van een meerjarig beeld door in de prognose (begroting) 5 jaar vooruit en in de verantwoording (jaarverslag) 5 jaar achteruit te kijken en hierin het verschil tussen groei en herplant helder weer te geven. Overeenkomstig met de aanbevelingen uit de eerdere Duisenberg rapportages.

Vragen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Vragen en beantwoording Raad

	Vraag	Beantwoording	Oordeel
1	Beleidsdoelstelling A. van het programma Kwaliteit fysieke omgeving luidt: Goed Onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte (p.121 Jaarverslag 2021) . Kunt u aangeven op welke manier de gemeente inzicht heeft in de beleving van de openbare ruimte? Is hier recent onderzoek naar gedaan en zo ja waar kunnen wij de resultaten vinden? En als er niet recent onderzoek is gedaan, waarom is dit niet gedaan?	De beleving van de openbare ruimte wordt gemeten in de bevolkingsenquête. Hierin worden inwoners gevraagd om hun mening te geven over onder andere de openbare ruimte en het groen in hun woonomgeving. Deze enquête wordt echter niet periodiek gehouden om de beleidsdoelen te verantwoorden, maar met enige regelmaat om trends en beleving op te halen uit de Haarlemmermeerse samenleving. De meest recente versie van de bevolkingsenquête is uit 2021. De resultaten hiervan komen binnenkort te staan op de website www.haarlemmermeer.nl/onderzoek Overigens is het niet altijd duidelijk op welk groen of welke onderdelen van de openbare ruimte de resultaten van de enquête betrekking hebben. De mogelijkheid bestaat dat inwoners hun mening geven op basis van groen dat niet in beheer is bij de gemeente.	Er is op dit moment geen effectieve manier om de beleving van inwoners te koppelen aan (de uitvoering van) beleid. We snappen ook dat een enquête bondig moet zijn om voldoende response te genereren. We willen deze bevinding parkeren tot we als Raad indicatoren vast gaan stellen.
4	In de actualisering beheerplannen fysieke leefomgeving 2020-2023 wordt verwezen naar de wet natuurbescherming en dat “Gekapte of gerooide beplanting zal binnen drie jaar moeten worden herplant’(p.4) Kunt u aangeven op welke manier door de gemeente toegezien wordt op de naleving van deze herplant plicht? Kunt u daarbij specifiek ingaan op de monitoring van de voortgang om binnen de gestelde termijn van 3 jaar te herplanten?	Wij monitoren dit op hoofdlijnen. Wanneer in een gebied extra aanplant van bomen mogelijk is, dan worden hier bomen geplant ter compensatie van bomen die niet op eenzelfde locatie terug kunnen worden geplant. Daarnaast stellen wij inwoners en dorps- en wijkraden in de gelegenheid om locaties door te geven waar zij extra bomen willen hebben. Als het voorstel technisch te realiseren is, dan voeren wij dit uit.	Kennelijk is er geen risico voor monitoren op hoofdlijnen. Maar welk risico loopt de gemeente als ze haar plicht laat lopen? Maar we kunnen de activiteiten wel versterken. Wij stellen voor om het initiatief dat inwoners kennelijk hebben beter uit te venten. Een opgave is om deze initiatieven in de administratie te verwerken, waar dit kennelijk op dit moment al een flessehals is.

Vragen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Vragen en beantwoording Raad

	Vraag	Beantwoording	Oordeel
2 &	De gemeente hanteert het beleid dat voor iedere gekapte boom een boom wordt teruggeplaatst. Op pagina 120 wordt in tabel 51 per jaar de toe of afname in het aantal bomen dat bij de gemeente in beheer is. Onduidelijk is echter in hoeverre het hier gaat om vervanging/ terugplaatsing en nieuwe aanplantingen. Vorig jaar is door de Duisenberg rapporteurs bij het jaarverslag 2020 gevraagd om een uitsplitsing te maken naar gerooide en nieuw geplante bomen. Het College geeft in het Plan van aanpak Versterken informatiewaarde producten P&C cyclus (februari 2022) aan dat de gemeente voor de registratie van de bomen afhankelijk is van het beheersysteem en dat de informatie over de nieuwe situatie vaak na ijlt en dus niet altijd exact overeenkomt met de werkelijke situatie, waardoor alleen de uiteindelijke balans weergegeven wordt. 3 Op welke manier kunt u wel inzicht geven in de voortgang op het beleid om voor iedere gekapte boom en boom terug te plaatsen.	Op dit moment is het niet mogelijk om uit ons beheersysteem actuele informatie te halen over de voortgang van het rooien en herplanten van bomen. Dit heeft te maken het feit dat revisiegegevens (gegevens over verwijderde en geplante bomen) pas na verloop van tijd worden opgenomen in het beheersysteem. Daarnaast worden aangeplante bomen vanuit projecten pas bij de overdracht aan Beheer en Onderhoud opgenomen in het beheersysteem. Hier kunnen soms jaren overheen gaan. Helaas ontbreekt de personele capaciteit om te monitoren wanneer gerooide bomen exact worden herplant en een meer gedetailleerde administratie bij te houden. Gerooide bomen kunnen ook niet altijd op dezelfde locatie worden herplant. Dit betekent dat zodra er kansen zijn om bomen elders te herplanten, deze kansen worden benut. Wij werken aan een verbetering van ons beheersysteem, waarbij de data ons beheersysteem wordt gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd. Hierdoor verbetert de kwaliteit van de data/ Zo hebben we een beter beeld of de informatie in het beheersysteem overeenkomt met de situatie buiten. Door deze verbetering is het in de toekomst mogelijk om beter te kunnen weergeven hoeveel bomen zijn gerooid en hoeveel bomen zijn herplant. Tevens verbeteren wij de werkprocessen rondom het aanleveren van veranderingen in het areaal, waardoor deze gegevens eerder kunnen worden geregistreerd. Dit alles vergt zowel aan de kant van de uitvoering als aan de kant van het registreren meer capaciteit en inzet.	Er is geen concrete ontwikkeling sinds het vorige Duisenberg onderzoek. Uit het antwoord proeven wij onvoldoende budget/capaciteit om de gedeeld gewenste verbetering voor de monitoring handen en voeten te geven.

Vragen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Vragen en beantwoording Raad

	Vraag	Beantwoording	Oordeel
5	Op pagina 20 van de Actualisering beheerplannen fysieke leefomgeving 2020-2023 staat dat 2 maal per jaar een rooilijst opgesteld wordt. Kunt u aangeven waar deze rooilijsten te vinden zijn?	De Bomenrooilijst is in te zien op de website https://www.officielebekendmakingen.nl/	Na 2014 is de Bomenrooilijst niet meer eigenstandig gepubliceerd, wel in verwijzingen opgenomen in aangevraagde omgevingsvergunningen.
6 & 7 & 8	Vorig jaar is door de Duisenberg rapporteurs bij het jaarverslag 2020 gevraagd “In het kader van de verantwoordelijkheid van de gemeente expliciet vermelden welke bomen niet in de telling zijn verwerkt (bv Venneperhout, recreatieschap Spaarnwoude, N-wegen, etc).” Het College heeft hier gevolg aangegeven door in een voetnoot in het jaarverslag (p. 120) alleen de definitie van de categorieën wel en niet in beheer van de gemeente te geven. Dit geeft nog niet het gewenste inzicht. Kunt u een overzicht (lijst, kaart) beschikbaar stellen van de gebieden met bomen in de openbare ruimte die niet bij de gemeente zelf in beheer zijn maar in beheer zijn bij Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het Recreatieschap Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland? Zo nee, waarom niet?	Nee, wij hebben deze overzichten (lijst, kaart) niet, maar wij hebben deze wel opgevraagd.	Er is geen concrete ontwikkeling sinds het vorige Duisenberg onderzoek. De toezegging dat deze gegevens opgevraagd zijn en doorgegeven worden staat genoteerd. Wanneer de Raad indicatoren gaat vaststellen voor beleid, zal een punt van aandacht zijn hoe we verbonden partijen aanhechten aan het beleid in Haarlemmermeer, met name ook in de rapportage van stuurinformatie.

Vragen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Vragen en beantwoording Raad

	Vraag	Beantwoording	Oordeel
9	Is het mogelijk om deze organisatie jaarlijks te vragen een overzicht te geven van het aantal bomen die zij in de Haarlemmermeer in beheer hebben, waarbij ook aangegeven wordt hoeveel bomen er (in welke gebieden) gekapt zijn, hoeveel bomen er (in welke gebieden) herplant zijn en hoeveel bomen nieuwe aanplant zijn (in welke gebieden)? Zo nee waarom niet?	Wij kunnen deze organisaties jaarlijks een overzicht met deze informatie vragen, maar wij zijn afhankelijk van de tijdigheid waarmee deze organisaties deze informatie kunnen leveren en of deze organisaties deze informatie specifiek beschikbaar hebben.	Vraag aan de raad: kunnen we de controlerende rol versterken door zelf dichter op de huid van de verbonden partijen te zitten?
10	Op 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaan. In geen van de stukken wordt ingegaan op het effect van de uitbreiding van het areaal (met het overwegend groene Haarlemmerliede & Spaarnwoude, ten opzichte van Bomenvisie 2015 uit Haarlemmermeer). Het aantal bomen lijkt vrijwel hetzelfde gebleven. -a. Kunt u aangeven hoe het aantal bomen zich ontwikkeld heeft dankzij de fusie? -b. Kunt u de zorg wegnemen dat er een verborgen achterstand in herplant in de cijfers opgenomen is? -c. Wat is de status van de “Groene Plus”?	a) Het aantal bomen is sinds de samenvoeging met Haarlemmerliede & Spaarnwoude niet gelijk gebleven maar uitgebreid. Voor de samenvoeging stonden er tot en met 2017 3.205 bomen in Haarlemmerliede & Spaarnwoude. Vanaf 2018 tot heden zijn 391 bomen geplant in H&S. Deze bomen zijn onder andere geplant in de straten van Spaarne Buiten en de Meeuwenstraat in Spaarndam en langs de Kanaalweg, Mientekade, Amsterdamse Straatweg en de Dr. Schaepmanstraat in Halfweg. Het totaal aantal bomen in voormalig Haarlemmerliede & Spaarnwoude is momenteel 3.596 stuks. Zie kaart met nieuw geplante bomen vanaf 2018. b) Er is geen verborgen achterstand in herplant, maar er is meer tijd en capaciteit nodig om de benodigde gegevens te verzamelen en te verwerken (zie het antwoord op vraag 3). c) Bij de samenvoeging van beide gemeenten is overeengekomen dat de nieuwe gemeente investeert in de ‘Groene Plus’ om te voorkomen dat het gebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude verstedelijkt. <ZIE VERVOLG>	<ZIE VOLGENDE PAGINA>

Vragen Kwaliteit Fysieke Omgeving

Vragen en beantwoording Raad

	Vraag	Beantwoording	Oordeel
10	Op 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaan. In geen van de stukken wordt ingegaan op het effect van de uitbreiding van het areaal (met het overwegend groene Haarlemmerliede & Spaarnwoude, ten opzichte van Bomenvisie 2015 uit Haarlemmermeer). Het aantal bomen lijkt vrijwel hetzelfde gebleven. -a. Kunt u aangeven hoe het aantal bomen zich ontwikkeld heeft dankzij de fusie? -b. Kunt u de zorg wegnemen dat er een verborgen achterstand in herplant in de cijfers opgenomen is? -c. Wat is de status van de “Groene Plus”? <VERVOLGD>	<VERVOLGD> De status van ‘de groene plus’ is als volgt: De ambities en doelstellingen zijn beleidsmatig onder meer verankerd in: - de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 (raadsbesluit 2022) - de Visie Landschap en Recreatie 2040 (idem) - de Visie Spaarnwoude Park 2040 (raadsbesluit 2020) In de verschillende gebiedsontwikkelingsprojecten voor woningbouw c.a. in de westflank van Haarlemmermeer wordt uitgegaan van voldoende bovenplans groen, verbindingsgroen en landschappelijke versterking (zie Investeringsstrategie schaalsprong woningbouw 2022). In het gemeentelijk project PARK21 en provinciaal project Westeinderscheg wordt de groene oost-west zone uitgewerkt en gerealiseerd. Tenslotte is de jaarlijkse bijdrage aan het Recreatieschap Spaarnwoude vanaf 2019 verhoogd (voor beheer noordelijk schapsgebied). Ook is voor de verbetering en versterking van de staatsbosgebieden in de westelijke en noordelijke Haarlemmermeer aan Staatsbosbeheer een investeringsbijdrage verleend (VJR 2020 en 2021). Daarnaast vervangen wij waar nodig het openbaar groen in de bestaande woonomgeving en bij inbreidingslocaties beschermen wij de bestaande groenstructuren, bijvoorbeeld de ontwikkeling van het Sectorpark in Halfweg.	Dank voor de update